
KRÓNIKA

MEGKEZDŐDTEK A SZARVAS GÁBOR ÜNNEPSÉGEK. November 5-én az Újvidéken a Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia dísztermében bemutatták a Forum Könyvkiadóban megjelent Szarvas Gábor monográfiát, Láncz Irén munkáját, s ezzel megkezdődött az az ünnepségsorozat, melynek keretében Vajdaság több városában és intézményében megemlékeznek az adai születésű nyelvész születésének 150. évfordulójáról. A központi ünnepséget, amelyen Major Nándor író, Vajdaság SZAT Elnökségének elnöke beszélt, lapzártánk után, december 11-én tartották meg Adán.

Az alábbiakban közöljük Szeli István akadémikusnak és Fehér Kálmán a Forum kiadóház vezérigazgatójának a könyvbemutatón elhangzott beszédét, valamint Bori Imrénének és Matijevics Lajosnak ugyancsak ott elhangzott méltatását.

A Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia Elnöksége nevében köszöntöm a megjelenteket ezen a Szarvas Gábor születésének százötvenedik évfordulója alkalmából rendezett könyvbemutatón, amely az első e kiváló nyelvtudós emlékért idéző rendezvények sorában. Tudományos ülésszak, nyelv-művelő előadások, alkalmi iskolai órák, kiállítás, ünnepi műsor, sajtócikkek emlékeznek majd meg Tartományunk — közelebről Ada — e jeles születettéről.

Nyelvtudományi munkássága objektív eredményeinek elismerésén kívül más okunk is van, hogy emlékezzünk róla. Nem pusztán az a véletlen, hogy Adán látta meg a napvilágot. Arról sem beszélhetünk, hogy az utókor jó emlékezete mint itt élő polgárnak őrizte volna meg a nevét a közügyek vagy egyéb fontos emberi dolgok elő-

mozdítása miatt. Tudvalevő, hogy Szarvas Gábor mindössze hatéves koráig nevelkedett szülőhelyén, s később — talán gyermeke zavartalan iskoláztatásának lehetőségére gondolva — a család nagyobb városba költözött. Első nyelvi emlékeit azonban innen vitte magával. Nem kétséges, hogy az adai kovácsmester-családban megismert, iskolai reguláktól még nem érintett anyanyelv, a népihez közel álló beszéd volt a támasza a hivatali és a közéletben elburjánzott korcsképződmények ellen. Korai tanulmányaiban hangzatosított ösztönös megismerését, hogy a nyelvet a népszellem teremtette (s erre aztán egész tevékenysége során hivatkozik) ebből a környezetből vitte magával. Özvegyének visszaemlékezéseiben olvassuk, hogy a Simonyival együtt szerkesztett Nyelvtörténeti Szótáron dolgozva a szójelentések pontosabb meghatározásában — idézem — a „Duna—Tisza menti gyermekkori emlékekre” éppúgy támaszkodott, mint a klasszikus és nem klasszikus szótárak sokaságára.

Nem a méltatás a feladatom. Ezúttal mindössze arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy Láncz Irén magiszter monográfiája Szarvas Gáborról olyan időpontban jelent meg, amikor jelentős vállalkozások folynak Tartományunk szellemi-kulturális örökségének feltárására, megismerésére és birtokbavételére. Úgy vélem, hogy a szerző és könyve objektív értékelésével és az életmű tüzetes vizsgálatával nem csekély mértékben járult hozzá e fontos feladat megoldásához. Szép eredménye ez a monográfia a Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete keretében folyó nyelvészeti és művelődéstörténeti kutatásoknak. Ugyancsak hasznosan illeszthető be a Vajdasági Tudományi és Művészeti

Akadémia kultúránk múltját és széles körű kapcsolatait vizsgáló projektumába. Említsem még meg a Vajdasági Enciklopédiát is, amely e könyv révén nemcsak a Szarvas Gábor című megbízható feldolgozásával gazdagodott, hanem bőséges tájékoztatást is kapott a tudománytörténet adott korszakának irányairól és törekvéseiről.

A Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia és egész tudományos közvéleményünk Szarvas Gáborra, a nyelvtudósra és akadémikusra úgy tekint, mint a tudományos gondolat egyik úttörőjére és kiválóságára, s eredményeit a maga hagyományainak is tekinti. Akadémiánk éppen ezért vállalta e szerény megemlékezés megrendezését.

Kifejezvé az a szándékát, hogy egyaránt fejlessze Vajdaság minden nemzetének és nemzetiségének nyelvét és kultúráját.

SZELI István

Rendhagyó könyvbemutatónk alkalmából köszöntöm az egybegyűlteket.

Ugyanis Lánicz Irén Szarvas Gáborról írott kismonográfiája a harcosszellemű nyelvész születésének 150. évfordulójára jelent meg, és külön megtiszteltetés a Forum Könyvkiadó számára, hogy az Emlékbizottság e rangos vajdasági ünnepelés programjába iktatta Ada szülőttéről szóló, első összefoglaló igényű, a nyelvész teljes életművét áttekintő monográfia könyvbemutatóját.

Ha a könyvbemutató ilyképpen rendhagyó is, a könyv megjelenése és hogy éppen itt írták meg, a Szarvas Gábor-i nyelvészeti gondolkodás, a nyelv ápolása és a nyelvi tudat vállalása, valamint annak gyakorlati megvalósítása nemzetiségi életünkben természetes és következetes, hiszen a Jugoszláv Kommunista Szövetség nemzetiségi politikájának eredménye, annak a titói gyakorlatnak, amely öngazgatói viszonyaink között bontakozott ki és terebélyesedik napról napra.

Az öngazgatásra épülő szocialista társadalmunk egyenrangú nyelvi gyakorlatában az igényes anyanyelvhasználat mindinkább kiteljesedik. Köz-

életi funkcióját a munkásosztály osztályérdekei határozzák meg és formálják mind a társultmunka-szervezetekben, öngazgatói érdekközösségekben, intézményekben, a társadalmi-politikai szervezetekben mind az alkotómunkában és az egyenletesen fejlődő művelődési élet számos területén. Mindez annak jegyében, hogy a nyelv pontosan fedje a dolgok értelmét, világosan fejezze ki érzelmeink hőfokát és társadalmi viszonyaink összességét — a testvériséget és egységet.

A rohamosan változó élet, társadalmi-politikai rendszerünk fejlődésfolyamata rengeteg olyan új helyzetet, jelenséget teremt, amelyet tudatos és átgondolt szóalkotás útján meg kell nevezni. Ezt a felelősségteljes munkát eddig sem bíztuk az ösztönösségre, a dolgozó ember társadalmi szerepe továbbra is megkívánja közéleti nyelvünk, anyanyelvünk megfelelő, tudatos és átgondolt pallérozását. Ennek a munkának az eredményesebb elvégzéséhez és vállallásához járul hozzá jelentős mértékben a Szarvas Gábor-i nyelvörkődés tapasztalata és hagyománya.

Művelődési életünk, nyelvművelésünk, intézményeink és nagyszámú szakemberünk, tanárok, újságírók, közéleti dolgozók, tudósok, vagyis az öngazgatók népes serege olyan továbbvivője ennek a tapasztalatnak és hagyománynak, amely ma már önállóan, társadalmi életünk és viszonyaink összességének megértésével tudja vállalni a nyelvápolás sokszor áldatlan és nehéz gyakorlását. Ez a tevékenység nem csupán a nyelvi toleranciára épít, hanem egymás jobb megismerésére, a kultúrák kölcsönhatására és egymás nyelvének ismeretére.

Lánicz Irén Szarvas Gáborról írott értékes monográfiája is e feladat megoldásához járul hozzá és a Kiadó ennek jegyében bocsátja útjára a könyvet.

FEHÉR Kálmán

Felszólalásomat azzal a megállapítással kell kezdenem, hogy véleményem szerint a szerző Lánicz Irén egy közel sem könnyű feladatot fölöttébb siker-

resen oldott meg ebben a Szarvas Gáborról írott kismonográfiájában.

Há jól megnézzük, azt látjuk, hogy maga a téma képezte az elsőrangú nehézséget, ugyanis szigorúan vett nyelvészeti kérdésekről kellett a nagyközönség színvonalát figyelembe vevő módon szólni, miközben arról sem feledkezhetett meg, hogy ezek a nyelvészeti kérdések igazán éppen száz esztendővel ezelőtt voltak valóban időszerűek, akkor voltak égető és vitatott, nagy polémiaikat támasztó problémák. A szerző szerencsés módon talált arra az oly kívánatos arany középutra, amely a tudományos értekezés és a legjobb értelemben vett ismeretterjesztés területei között kanyarog. Mert nyilvánvalóan egyrészt az volt a feladata, hogy tárgyilagosan ismertesse a magyar neológia és ortológia múlt század második felében kibombant nagy konfliktusának a részleteit, hiszen Szarvas Gábor tudományos és nyelvművelő munkásságát éppen ezekből a részletekből lehet és szükséges összeállítani. Ugyanakkor nem kis feladatot jelentett úgy foglalnivaló állást száz esztendő távolából ezekben a vitákban, hogy kitessék, valójában egyik tábornak sem volt igaza, de az igazság valamelyik részletét mindegyik képviselte. Szarvas Gábor tevékenységét is „megértő” bírálatban kellett tehát a szerzőnek részesítenie, kritikával és szükséges tudományos fenntartásokkal értelmezni a száz esztendővel ezelőtti nézeteit néhány fontos nyelvészeti kérdésben.

Ilyen formán e kismonográfia írása közben adva volt egy pedagógiai-didaktikai feladat, szükséges volt egy nyelv-történeti megvilágítású pályakép elkészítése, ami egyúttal tudománytörténeti szakkérdés is volt. Tudnunk kell közben az is, hogy a szerzőre nem is egy csapda leselkedett — Szarvas Gáboré is, ellenfeleié is. Irénnek sikerült tárgyilagosságot rajzolni nemcsak a tudós Szarvas Gáborról, hanem közvetve a XIX. század második felének nyelvészeti, a nyelvészeti kérdésekkel összefonódott politikai elfogultságairól is, nem osztotva bennük kismonográfiája szerep-

lőivel. Úgy látom, hogy Lánicz Irén Szarvas Gábor keményfejű, vallott igazságaihoz konokul ragaszkodó tudósnak látta, olyannak, aki azonban jobban ragaszkodik a nyelvészeti igazságokhoz, a nyelvi kérdésekben mutatózó „objektív valósághoz” mint a nemzeti szenvedélyekhez vagy a korszaknak nacionalista elfogultságaihoz, amelyek elsősorban Szarvas Gábor ellenfeleit jellemezték. Talán a legeklátásabban a jövővényszavak kérdésében elfoglalt álláspontja mutatja ezt a tárgyilagosságra való törekvést a nyelvi jelenségek, főképpen a nyelv-történeti múlt kapcsán. Ennek alapján talán még azt az állítást is megkockáztathatnánk, hogy Szarvas Gábor volt a nyelvvel kapcsolatos nemzeti előítéletek legszenvédélyesebb bírálója a maga korában, s ő volt aki kemény kézzel rombolta is ezeket az illúziókat. S tette olyan módon, hogy tévedései sem csökkenthetik tudománytörténeti jelentőségét, nézzük akár a folyóiratszerkesztőt, akár a nyelvismerőt, nyelvtudóst, akár pedig a tüzes, rettenhetetlen polémikust.

Lánicz Irén kismonográfiája többek között a fent elmondottak miatt is a Szarvas Gábor jubileum legértékesebb hozadékát képezi, megjelenését ezért aztán örömmel üdvözlő is az alulírott:

BORI Imre:

Bármennyire is közhelynek tűnik, e rövid ismertetőket is évszázadokkal kell kezdenünk. Nem az életrajzi adatok ismétlése, felelevenítése végett, hanem egészen másért. Számtalanszor hangzott már el közelítünkben olyan megfogalmazású kérdés, hogy az 1832. és az 1839. esztendő között eltelt adai időszak, Szarvas Gábor életének e hét éves szakasza, érdem-e akkora tiszteletet és megbecsülést, mint amekkorát társadalmunk, egy város, egy tartomány s egy több nemzetiségből ötvözőtt és közös forradalmi múlttra visszatekintő szocialista közösség tesz ennek érdekében. Nehéz volna mérlegelni e kérdések helytállóságát, jogoságát, mert Ada születéséről alig emlékezik meg néhány lexikon vagy né-

hány szűkszavú mondat a monográfiákban, írásait, nyelvtudományi munkáit, nyelvvédő beszédeit pedig csupán a nyelvészek s a diszciplína odaadó megszálottjai, búvárai olvassák különféle régi folyóiratokban, megsárgult füzetecskéikben. De százörven év távlatából sem lenne könnyű bizonyítani e hét esztendő összhatását, befolyását, használjuk ki azonban azt az alkalmat, hátha néhány mozzanattal mégis képesek leszünk érinteni mit jelenthetett ez Szarvas Gábor életében. Ada, a szülőhely 1836-ban emelkedett mezővárosi rangra, ami abban az időben nem kis privilégium volt. Atmoszférája nemcsak gazdasági életére, hanem kultúrájára, művelődésére, lakóaira is kihatott. A település és környéke nyelvi szépsége és tisztasága szinte virágzott, mert később is és mindmáig nem egy nyelvész, nem egy nyelvjáráskutató, nem egy tudós szólta az alvidéki élő beszédéről és nyelvjárásról. De a magyar nyelv mellett egy időben élt és hallható volt a más ajkúak kommunikációja is, melyet a gyermek Szarvas Gábor a szülői házban eltanult édes anyanyelv mellett éppen olyan egyenértékűnek vélhetett, még ha nem is értette úgy, mint a sajátját, mert azt is adaiak, földiek, ismerősök, barátok, emberek ajkáról hallotta, felszívta és becsülte. Az élet, a nyelv, a játszótársakkal való viszony pontosan azokban az években voltak sorsdöntő hatással a növendékre, amikor a legfogékonyabb a nyelvi érzéke, és a legéberebben figyel a dolgokra anélkül, hogy külön figyelmeztetés vagy parancsszó kényszerre alatt tenné. Ez a hét esztendő építő, formáló ereje az az időszak, ami Szarvas Gábor életébe nagyon is beleszól. Ennek köszönhetjük, hogy kitaratóan hitt az emberben, az ember jogában, hitt az anyanyelv és az anyanyelvek tisztaságának fontosságában, hitt a nyelv társadalmi szerepében. Erőből tanúskodik az 1867-ben megírt *Magyartalanságok* című értékezése, az 1895-ben kiadott *Hazafiaszkodás a tudományban* című munkája és a *Magyar Nyelvtörténeti Szótára*. A Nyelvőr beindításakor bevezető cikkében

többek között így nyilatkozik: „... akarjuk a követelményeknek teljesen megfelelő tudományos magyar nyelv-tannak összeállítását megkönnyíteni s részben elkészíteni az által, hogy anyagot gyűjtsünk a függőben lévő kérdéseket tüzetes megvitatás által tisztázzuk...” A nyelvtörténet, a népnyelv, az irodalmi nyelv kérdése s ezek emberközpontúsága tehát mind összefonódik célkitűzésében, munkásságában. Ugyanakkor ne feledkezzünk meg nyelvtudósunk hibáiról sem, melyekből nagyon is okulhatunk valamennyien. Bármennyire is érélyes hangon vitatkozott, s bárkiről volt is szó, ha meggyőzték, belátta tévedéseit, Szinyei József szavaival élve egyaránt vállalta a „győző és meggyőzőtt” szerepét. A nyelvet sikerült neki a tudományosság központjává tenni, az érdeklődés középpontjába helyezni, de úgy, hogy kis és nagy embereket rázott fel érdekében, s osztályérdek nélkül közkincsi rangra emelni, megszüntetni azt a hatalmas őr, amely az egyszerű nép és az uralkodó polgárság nyelvhasználatában szinte kezdettől fogva jelen volt. Fellelése, Herrer Paula írja róla az alábbi mondatot Kaposos könyvében: „Bölcsog volt, ha kikerülhetett egy frázist, egy társadalmi hazugságot.” Magatartása, munkássága bizonyítja ezt a legjobban. Mert nyelvben sohasem a puszta grammatikát, a nyelvi jelek öncélt felsorakoztatását látta, hanem érezte emberközpontúságát, társadalmi lényegét. Tudta, hogy nyelvi egyenjogúság nélkül az ember nem boldogulhat, hogy minden nép és nemzet anyanyelvének megbecsülése létkérdés. Harcát, magatartását mondja el helyettünk most ez a könyv, amelyre már régóta várunk.

MATIJEVICS Lajos

MARQUEZ NOBEL-DÍJÁRÓL.
„Véleményem szerint ez a döntés teltalálát” — jelentette ki Jorge Luis Borges argentin író arra a hírrre, hogy az idei irodalmi Nobel-díjat Gabriel Garcia Márqueznek ítélte oda a Svéd Akadémia.

Buenos Airesben egyébként sokáig azt hitték, hogy a legnagyobb irodalmi elismerés, végre a 83 éves, világtalan Borgest fogja megilletni. Kima-gasló irodalmi munkásságáért már többször Nobel-díjra javasolták, de ezúttal sem volt szerencséje.

A kubai lapok emlékeztetnek, Márquez a negyedik latin-amerikai Nobel-díjas író. Előtte a chilei Gabriel Mistral (1945) és Pablo Neruda (1971), valamint a guatemalai Angel Asturias (1967) részesült ebben a magas elismerésben.

Maga Márquez — mint ismeretes, Mexikóban él, önkéntes száműzetésben — az utolsó pillanatig kételkedett a Nobel-díjában. Még mielőtt a Svéd Akadémia döntése napvilágot látott, a mexikói hírszolgálati iroda tudósítójának kijelentette, hogy személy szerint Juan (huan) Ruit mexikói írókat tekinti első számú esélyesnek. Márquez oda vélekedett, hogy a bíráló bizottságnak, a múltban, furcsa mércéi voltak. Az első időkben az író egy-egy jelentős műve döntött, később bizonyos földrajzi megoszlás is latba esett, az egyensúly kedvéért. Végül a bizottság teljesen ismeretlen szerzők egész sorát méltatta babérkoszorúra. „En már nevet szerettem magamnak műveimmel, ezért nem hiszem, hogy a zsüri nek rám esik a választása” — mondta García Márquez.

Mint a bogotai rádió jelenti, Márquez jelezte, hogy tavaszra hazatér Kolumbiába. Az idei irodalmi Nobel-díj kihirdetésének napjaiban a szkopjei Miszla Könyvkiadó megjelentette Gabriel García Márquez *Egy előre bejelentett gyilkosság krónikája* című legújabb regényét, méghozzá alig egy évvel a spanyol kiadás megjelenése után. Márquez legújabb kisregényével egyidőben a Miszla kiadta *A pátriárka alkonyát* is. A száz év magány, Márquez legismertebb könyve, már néhány éve olvasható macedónul.

BELGRÁDI FOLYOIRAT VESELINOVIC ŠULC MAGDOLNA MUNKÁSSÁGÁRÓL. A Jugoszláv Folklorista Egyesületek Szövetségének im-

máron két évtizede megjelentő szakfolyóirata, a *Narodno stvaralaštvo — Folklor* egyik legutóbb megjelent számában (XX. évf. 77. füzet, 1981. január—március) két közleményt szentelt Veselinović Šulc Magdolna munkásságának. Veselinović Šulc Magdolna az újvidéki Bölcsészettudományi Kar hungarológiai kutatóintézetének komparatista tudományos főmunkatársa, aki több évtizede foglalkozik a magyar—délsláv folklorisztikai és irodalomtörténeti összehasonlító vizsgálat kérdéseivel. Veselinović Šulc Magdolna a közeljövőben nyugállományba készül, ezért nem lesz érdektelen folyóiratunk olvasói számára röviden összefoglalnunk a belgrádi szakfolyóirat véleményét, továbbá utalni annak a gazdag bibliográfiának főbb jellemzőire is, amely a kutató irodalmi munkásságát veszi számba 1980-ig.

Mivel Veselinović Šulc Magdolna publikációi majdnem négy évtizeddel megelőzték jelentek meg először, s aztán a hatvanas évek végén kezdett el újra intenzíven közölni a hazai és a külföldi kiadványokban, ugyancsak nem lesz érdektelen áttekinteni névváltozatait, annál is inkább, mert tapasztalható volt, hogy a tudományos közeletünk eseményeit és jelenségeit közelebből nem ismerők nemegyszer kerültek dilemma elé, ha a komparatista szerző névváltozatait kellett azonosítaniuk. A ma Veselinović Šulc Magdolna (és Magdalena) névváltozat viselője — bibliográfiai adatai és közleményei szerint — azonos az alábbi szerzőkkel is: Veszelinovich Magdolna (másutt Veszelinovic alakban), Andelić Magdalena, (másutt Magdolna alakban), Veselinović Andelić Magdalena, továbbá néhány idegen nyelven megjelent dolgozta szerzőjeként: Magdalene Veselinović Šulc és Madeleine Veselinović Šulc. Mindez az érintett folyóirat bibliográfiai összeállításából egyértelműen kitűnik, nem biztos azonban, hogy azok számára, akik a *Narodno stvaralaštvo Folklor*ot, illetőleg a megfelelő számot nem veszik a kezükbe, a névváltozatok viselőjének azonossága ilyen egyértelmű.

Az érintett folyóirat 63—67. lapjain dr. Dušan Nedeljković akadémikus írt méltatást „Dr. Magdalena Veselinović Šulc a hungarológus és folklorista” címmel. Cikkének bevezető részében a folyóiratnak arra a célkitűzésére utal, hogy a jugoszláv folklorisztika jeles személyiségeinek személyes jubileumai vagy fontosabb művei megjelenése alkalmával átfogó módon mutatja be a folyóirat az illető szerző munkásságát. Ebben a sorozatban Veselinović Šulc Magdolna munkásságának és munkái bibliográfiájának prezentálására születésének hatvanadik évfordulója és tudományos főmunkatársasá történt kinevezése alkalmából került sor.

A méltatásban a főhangsúlyt az ünnepekt két könyv alakban is megjelent munkája kapta; eredeti formájában mindkettő doktori disszertációnak készült. (Az első: *Veselinovich Magdolna: A délszláv népköltészet felfedezése a német és magyar irodalomban*. Budapest, 1944. Minerva Könyvtár 157. A másik: *Magdalena Veselinović-Andelić: Srpskohrvatska narodna poezija u mađarskoj književnosti XIX. i XX. veka*. Novi Sad, 1969.) Nedeljković forradalmi (és forradalmári) lendülettel és terminológiával írt méltatásából kihámozható a szerző összehasonlító munkája és elemzései iránti tisztelet és megbecsülés, különös tekintettel az ilyen fajta kutatómunka szerepére az egymás mellett élő népek és kultúrájuk jobb megismerése terén. A méltató külön kiemeli azt a miszsiót, amelyet az ünnepekt teljesített a jugoszláviai és nemzetközi tanácskozásokon és kongresszusokon való részvételével, tekintettel arra, hogy előadásai és beszámolóí a legtöbb esetben olyan tematikát és részletkérdéseket tártak fel, amelyek a hazai tudományos közvélemény előtt nem voltak ismeretesekek.

A magyar olvasó számára sok érdekes mozzanatot tartalmaz a folyóirat 89—96. lapjain közzétett bibliográfia, amely 1944-től 1980-ig száznál több közlést sorol föl. A főntebb már említett két könyv mellett tekintélyes

számú értekezés és dolgozat foglalkozik a délszláv irodalmak és népköltészet XIX. századi magyar fogadtatásával, s ugyancsak imponáló az a folyamatos munkálkodás, amely azt tűzte ki célul, hogy a jugoszláv tudományos közvéleményt megismertesse a magyar néprajz új kiadványaival és eredményeivel. A bibliográfia szerint a dolgozatok és ismertetések túlnyomó többsége szerbhorvát nyelven látott napvilágot rangos, elsősorban belgrádi és újvidéki időszaki kiadványokban és gyűjteményekben, de számos olyan dolgozatról is értesülhetünk, amely valamely világnyelven adott hírt valamely délszláv—magyar összehasonlító vagy tudománytörténeti kérdésről.

Mindez persze nem jelenti azt, hogy Veselinović Šulc Magdolna munkássága befejeződött volna. 1980 óta, vagyis az érintett bibliográfia lezárása óta további dolgozatai jelentek meg, és mostanában rendezte sajtó alá válogatott tanulmányait, amelyekben 1969-es doktori disszertációjának témáját, tehát a délszláv népköltészet XIX. századi magyar fogadtatásának kérdéseit tárgyalja a századfordulóig. Igen hasznos lenne, ha ennek a készülő könyvnek függelékében helyet kapna a szerzőnek válogatott bibliográfiája is, legalábbis az a rész, amely a magyar—délszláv összehasonlító néprajzi kutatás terén végzett munkálkodását szemléltetné. Nem biztos ugyanis, hogy a *Narodno stvaralaštvo — Folklor* itt érintett száma eljut mindenhová, ahol arra szükség lenne. Jó és használható bibliográfiák nélkül a tudomány nehezen boldogul, éppen ezért, mivel hazai magyar tudományosságunk nem sok ilyen művel rendelkezik, így módon eggyel legalább — itt a hozzáférhető módon — gyarapítani lehetne a személyi bibliográfiák számát. Jó ugyanis, ha a szerző maga is ellenőrizheti, javíthatja és kiegészítheti saját bibliográfiáját. A rólunk (irodalomunkról, kritikánkról és tudományos életünkről) mások által készített bibliográfiák — sajnos — oly sok kiverit és észrevételezni valót hagynak maguk után (hadd ne említsük meg most

itt a jó szándék, de nem kifogástalan munka eredményként létrejött kiadványokat és könyvészeti adalékokat), hogy ha magunk nem teszünk valamit a lelkiismeretesség és mindenekelőtt a pontosság érdekében, féltő, hogy bibliográfiai tekintetben is téves és pontatlan kép alakul ki irodalmunkról és egyáltalán kultúránkról mások előtt.

JUNG Károly

EMLEKEZÉS A KALANGYÁRA.

Az 1932-ben alapított jugoszláviai magyar folyóirat megindulásának ötvenedik évfordulója jegyében rendezték meg az ideai Szenteleky-napokat Szivácson. A Szenteleky Kornél szerkesztette folyóirat indulásának körülményeire és a háborús években való megjelenésére utalt elsősorban visszaemlékezésében Heroeg János akadémikus, a folyóirat egykori, 1941—44 közötti időszak szerkesztője, míg Utasi Csaba irodalomtörténeti szempontból méltatta és világitott rá a Kalangya irodalomszervező és irodalomformáló jelentőségére. (E számunktól kezdődően folytatásban közöljük Utasinak átfogó Kalangya-tanulmányát.)

A december 4-én és 5-én megtartott ünnepségen átadták az ideai Szenteleky Kornél Irodalmi Díjat és a Bazsalikom elnevezésű műfordításért járó díjat. Az előbbit a Kanizsai Írótábor

szervezői érdemelték ki, míg a műfordítói tevékenységet jutalmazó elismerést az újvidéki Polja című irodalmi folyóirat kapta a jugoszláv népek és nemzetiségek irodalmának fordítása terén elért eredményeikért. Az ideai sziváci emléknepok festővendége Milivoj Nikolajevic volt, akinek tárlatát Bela Duranci képzőművészeti kritikusunk nyitotta meg. Tárlatnyitójában többek között utalt arra, hogy Milivoj Nikolajevic egyike azon festőknak, akik harminc évvel ezelőtt indítványozói és szervezői voltak a vajdasági művésztelepek megindításának, minek folytán a Zentai Művésztelep meg is alakult és lett az ország legrégebbi művésztelepévé. (Zárójelben jegyezzük meg, hogy december 6-án Zentán emlékkiállítás nyílt a tábor három évtizedes működése tiszteletére.)

BŐVÜLT A BIHÁCI MÚZEUM.

Az AVNOJ I. ülésezésének 40. évfordulója alkalmából átrendezték a biháci AVNOJ Múzeumot. A gyűjtemény mintegy 200 olyan tárggyal és dokumentummal gazdagodott, amelyeket az ülésezés résztvevői, illetve azok családja ajándékoztak a múzeumnak. Közöttük van dr. Ivan Ribar, dr. Pavle Savić, Rodoljub Čolaković és mások okmánygyűjteménye. A fennállásának 30. évfordulóját ünneplő múzeumnak, eddig, közel kétmillió látogatója volt.